

Reģionu komitejas Atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par ES Meža stratēģijas īstenošanu”

(2006/C 115/19)

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Komisijas paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par ES Meža stratēģijas īstenošanu, KOM(2005) 84 galīgā red.;

ņemot vērā Komisijas 2005. gada 17. marta lēmumu saskaņā ar EK Līguma 265. panta 1. punktu šajā jautājumā apspriesties ar RK;

ņemot vērā RK Biroja 2004. gada 16. novembra lēmumu uzticēt Ilgtspējīgas attīstības komisijai sagatavot atzinumu par minēto jautājumu;

ņemot vērā “Padomes 1998. gada 15. decembra rezolūciju par Eiropas Savienības Meža stratēģiju”;

ņemot vērā Reģionu komitejas 1997. gada 19. novembra atzinumu par tematu “Meža izmantošana, apsaimniekošana un aizsardzība Eiropas Savienībā”, (CdR 268/1997) ⁽¹⁾;

ņemot vērā Reģionu komitejas 1999. gada 18. novembra atzinumu par tematu “Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Savienības meža nozares stratēģiju” (CdR 184/1999) ⁽²⁾;

ņemot vērā Reģionu komitejas 2003. gada 12. februāra atzinumu par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par mežu un vides mijiedarbības monitoringu Kopienā (Forest Focus)” (CdR 345/2002) ⁽³⁾;

ņemot vērā Ilgtspējīgas attīstības komisijas 2005. gada 6. oktobrī pieņemto atzinuma projektu (CdR 213/2005 rev.1) (ziņotājs: Enrico BORGHI, Vogogna pašvaldības padomes loceklis IT/ELDA),

62. plenārajā sesijā, kas notika 2005. gada 16. un 17. novembrī (17. novembra sēdē), ir pieņēmusi šādu atzinumu.

1. Reģionu komitejas piezīmes

— uzskata, ka jāmaina stratēģijas virziens, ievērojot “politiskās vides pārmaiņas”;

Reģionu komiteja

1.1 atzinīgi **vērtē** faktu, ka Komisija atbilstoši Padomes 1998. gada 15. decembra rezolūcijai ir izstrādājusi ziņojumu par ES Meža stratēģijas īstenošanu;

— ierosina izstrādāt “ES Rīcības plānu ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai”, “pārskatīt esošos līdzekļus un praksi, lai sekmētu koordināciju un sadarbību starp dažādiem politikas virzieniem, kas ietekmē meža nozari,” kā arī pārskatīt Pastāvīgās mežsaimniecības komitejas funkcijas;

1.2 ļoti **atzinīgi vērtē** to, ka visas ES iestādes izvērtēs minēto dokumentu, kas liecina, ka arvien pieaug interese par jautājumiem, kas saistīti ar mežu;

1.4 **norāda**, ka ne spēkā esošajā ES Līgumā, ne jaunajā Līgumā par Konstitūciju Eiropai nav paredzēta kopēja meža politika un ka kokmateriāli nav iekļauti lauksaimniecības ražojumu klāstā; tāpat Eiropas līmenī iespējams izmantot tikai koordinācijas un vides politikas instrumentus, kā arī lauksaimniecības politikas ietvaros veikt atbalsta pasākumus mežiem, jo Komisija nav vēlējusies izmantot savas iniciatīvas tiesības, lai izveidotu meža nozares tiesisko pamatu;

1.3 pieņem zināšanai, ka Komisija:

— nesniedz skaidru stratēģijas īstenošanas rezultātu novērtējumu;

— apliecina, ka arī turpmāk darbosies šīs stratēģijas principi un pamatelementi — ilgtspējīga meža apsaimniekošana, meža daudzfunkcionalitāte un saistība ar attiecīgo valstu meža programmām;

1.5 tomēr **pieņem zināšanai** Komisijas priekšlikumu, kurā, ņemot vērā arī Lisabonas un Gēteborgas mērķus, paredzēts turpināt stratēģijas īstenošanu, izstrādājot rīcības plānu ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai, lai izveidotu strukturētākus un precīzāk definētus instrumentus, kas dalībvalstīs tiks lietoti ar lielāku drošību nekā līdz šim;

⁽¹⁾ OV C 64, 27.2.1998., 25. lpp.

⁽²⁾ OV C 57, 29.2.2000., 96. lpp.

⁽³⁾ OV C 128, 29.5.2003., 41. lpp.

1.6 **atzinīgi vērtē** izsmeljošo starptautisko dokumentu un konvenciju uzskaitījumu, kas šobrīd ir spēkā un veido daļu no Eiropas meža stratēģijas, taču **atzīmē**, ka arī šajos gadījumos ir piemērojams subsidiaritātes princips; tāpēc ES dalībvalstīm vai nu jāratificē starptautiskās konvencijas, vai arī Kopienas iestādēm jāparedz dažādu veidu koordinācijas pasākumi;

1.7 **uzskata**, ka meži un ūdeņi — šo divu elementu saistība ir acīmredzama — ir pasaules mēroga stratēģiskas nozīmes vērtības un tiem vajadzētu būt vienotas Eiropas politikas uzmanības centrā nevis jāvelta tiem vienīgi atsevišķi politikas pasākumi, kuru pamatā nav skaidras un vienotas koncepcijas; jo īpaši tas attiecas uz sakarību starp mežu izciršanu un tās izraisītajiem plūdiem.

Meža stratēģijas elementi.

Reģionu komiteja

1.8 **uzskata**, ka mežsaimniecība un kokrūpniecība Kopienas tautsaimniecības attīstības politikā līdz šim aplūkotas kā palīgozāres un tām nav pievērsta pietiekama uzmanība, neraugoties uz to, ka tās rada daudz darbavietu un to apgrozījums ir ievērojams;

1.9 **uzskata**, ka jāizstrādā ilgtermiņa Kopienas stratēģija attiecībā uz dažādo Eiropā ražoto kokmateriālu, tajā skaitā enerģijas ražošanai paredzēto stādījumu koku izmantošanu. Kokmateriālu izmantošanas veicināšanas nolūkā cita starpā jāparedz izglītojoši un informējoši pasākumi, kas uzskatāmi parādītu, kādas ir kokmateriālu tehniskās īpašības un izmantošanas iespējas papildus tradicionālajiem izmantošanas veidiem ar mērķi aizstāt citus materiālus, kuru kopējās izmaksas, tajā skaitā to savākšanas un uzglabāšanas vai pārstrādes izmaksas, nepārtraukti pieaug;

1.10 **uzskata**, ka tautsaimniecības attīstības politikas ietvaros nepieciešams veicināt arī citu mežsaimniecības produktu, ne tikai kokmateriālu, attīstību; vairāki no tiem jau iekļauti ziņojumā, kā, piemēram, korķis, sveķi, ārstniecības augi, sēnes un ogas, kā arī citi produkti, kas tajā nav iekļauti, kā, piemēram, medības, biškopība, priežu čiekuri, kastaņi un smaržaugi;

1.11 **uzskata**, ka mežu sertifikācijas attīstībai ir jāklūst par ražotāju instrumentu, kas ļauj tiem piedāvāt koksni iekšējā tirgū tādā veidā, lai rastos konkurence, kas dotu labumu gan lietotājiem, gan iedzīvotājiem. Dalībai sertifikācijas sistēmās arī turpmāk jābūt brīvprātīgai, un par minēto sistēmu elementiem jālemj organizācijām, kas tās ierosina. Iestādes nedrīkst iejaukties dažādo sistēmu izstrādāšanā ar reglamentējošu normu palīdzību, izņemot gadījumus, kad minētās normas nodrošina pārredzamību un novērš nepatiesas informācijas sniegšanu;

1.12 **uzskata**, ka ir lietderīgi turpināt un nostiprināt pasākumus, kas veicina mazvērtīgas koksnes un koksnes pārstrādes

atkritumu, kā arī enerģijas ražošanai paredzēto stādījumu koku izmantošanu minerālkurināmā vietā, lai ražotāju uzņēmumu tuvumā ražotu siltumenerģiju un elektroenerģiju; jāparedz pasākumi, kas sekmētu no koksnes ražotas enerģijas tirgus veidošanos;

1.13 **uzskata**, ka jaunajā ES rīcības plānā jāparedz atbalsts dažādām meža nozares organizācijām — zemes īpašniekiem un lietotājiem — un tajā pašā laikā jāpievērš īpaša uzmanība šīs tautsaimniecības nozares sastāvdaļu nostiprināšanai vai atjaunošanai; turklāt jāstimulē un jāatbalsta meža nozarē darbojošās apvienības;

1.14 **pieņem zināšanai** šobrīd jau plaši izplatīto uzskatu, ka meži pilda dažādas funkcijas, bet vairumā gadījumu to iespējas attiecīgo reģionu tautsaimniecības un iedzīvotāju ienākumu uzlabošanā netiek pietiekoši izmantotas; Komiteja arī konstatē, ka mežu īpašniekiem bieži jāsaprotas ar administratīviem norādījumiem un ierobežojumiem. Tā kā to nav izdevies novērst, šim kohēzijas un lauku attīstības politikas līdz šim nav spējušas pienācīgi veicināt meža nozares attīstību, ir svarīgi apstiprināt Komisijas priekšlikumā KOM(2004) 490 galīgā red. paredzētos pasākumus, lai meža politiku saistītu ar lauku attīstību.

1.15 **uzskata**, ka, izstrādājot ES rīcības plānu, jāņem vērā arī Lisabonā un Gēteborgā izvirzītie nodarbinātības kvantitātes un kvalitātes uzlabošanas un sociālās kohēzijas stiprināšanas mērķi gan attiecībā uz meža nozarē strādājošiem, gan arī uz attiecīgajiem reģioniem;

1.16 **uzskata**, ka ES rīcības plānam jāveicina daudz meža nozares speciālistu, kas būtu spējīgāki meža apsaimniekošanu attīstīt tālāk, piesaistīšana šai nozarei. Minēto speciālistu iesaistīšana palīdzēs organizēt un atbalstīt mežsaimniecības nozari un paaugstināt īpašnieku un citu nozares dalībnieku apvienošanu. ES rīcības plānā jāparedz programmas un iniciatīvas mežsaimniecības nozarē nodarbināto atbilstoši profesionālajai apmācībai un tālākai izglītībai;

1.17 **uzskata**, ka nolūkā īstenot ilgtspējīgu mežsaimniecību, pildīt meža nozares un vides likumus un izstrādāt un īstenot programmas ir nepieciešama pareiza informācija un izglītojoši pasākumi attiecīgajos reģionos, lai panāktu sadarbību ar iedzīvotājiem un veicinātu vietējo iedzīvotāju sociālo un kultūralo izaugsmi;

1.18 **atbalsta** pašreiz īstenotās nelikumīgas mežu izciršanas apkarošanas un starptautisko konvenciju ieviešanas nodrošināšanas iniciatīvas FLEGT (Kopienas Rīcības plāns saistībā ar tiesību aktu izpildi, pārvaldību un tirdzniecību meža nozarē), un uzskata, ka to īstenošana ir jāturpina, un aicina tās pilnībā īstenot likumdošanas līmenī;

1.19. **aicina** ES iestādes izrādīt iniciatīvu, kas pasargātu Eiropas ražotājus no pārāk lielas konkurences, ko rada ražojumi no tiem reģioniem, kur netiek nodrošināta nekāda darba ņēmēju un vietējo iedzīvotāju aizsardzība un kur bieži abas grupas pakļautas smagai ekspluatācijai;

1.20. **atbalsta** ES īstenotās vides politikas, kas saistītas ar mežiem, un atzinīgi vērtē Eiropas aizsargājamo reģionu platības ievērojamo paplašināšanu, kā arī iniciatīvas bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un pārtuksnešošanās apkarošanai;

1.21. ar gandarījumu **atzīmē**, ka vides politika ir kļuvusi par visas Eiropas sabiedrības kopēju vērtību un ka Kopienas īstenojie pasākumi ir veicinājuši pozitīvu rezultātu sasniegšanu;

1.22. **uzsver**, ka ES rīcības plānam jāveicina pārmaiņas, kas uzlabotu mežu daudzfunkcionalitāti, sargātu to bioloģisko daudzveidību, saglabātu raksturīgas ainavas un, galvenais, sargātu ūdens resursus, kā arī uzlabotu gaisa kvalitāti. Noteikti jāīsteno Riodežaneiro pieņemtie ilgspējīgas meža nozares principi un stratēģiskās pamatnostādnes mežu un visas mežu nozares pielāgošanai klimata pārmaiņām;

1.23. **pauž raizes** par kaitējumu, ko videi var radīt mežsaimniecības darbības un papildu darbības augsta ekoloģiskā riska zonās. Īpaši jāaizsargā augstie kūdrāji;

1.24. **uzskata**, ka ES rīcības plānā **obligāti** jāiekļauj zinātniskās un tehnoloģiju pētniecības iniciatīvas, it īpaši šādās jomās:

— jaunas koksnes izmantošanas iespējas, galvenokārt celtniecībā un dažādiem citiem koksnes izstrādājumiem;

— jaunas mašīnas un tehnoloģijas meža nozarei;

— uz meža daudzfunkcionalitāti orientēta meža apsaimniekošana;

1.25. **uzskata**, ka pētniecībai vissteidzamāk jāpievēršas šādiem aspektiem — apmežošana, meža resursu atjaunošana ar atkārtotu apmežošanu un tāda mežsaimniecība, kas īstermiņā un ilgtermiņā veicinātu oglekļa iegūšanu. Minētās pētniecības vadlīnijas būtu pienācīgi jāņem vērā Septītajā pamatprogrammā, ievērojot atšķirīgos vides un klimata apstākļus dažādos Eiropas reģionos;

1.26. **pauž cerību**, ka ES rīcības plānā būs paredzētas un ilgspejīgas, Eiropas līmenī plānotas iniciatīvas, kas uzlabos sabiedrības priekšstatus par meža daudzveidību un vērtībām Eiropas Savienībā; šajā sakarā galvenokārt jāparedz informatīvi pasākumi gan plašai sabiedrībai, gan arī īpaši jauniešiem, kā arī dabas rezervātu, mežsaimniecības iestāžu un koksnes pārstrādes uzņēmumu apmeklējumi;

1.27. **atgādina** nepieciešamību rīcības plānā ietvert precīzus norādījumus koku stādījumu un mežu aizsardzībai no ugunsgrēkiem, piesārņojuma, biotiskiem aģentiem un tam, lai tiktu stiprināta šo audžu aizsargfunkcija pret zemes nogruvumiem, lavīnām un plūdiem;

1.28. **uzskata**, ka valstu rīcībā ir pietiekami fiskālie līdzekļi, lai sekmētu un stimulētu lietderīgus priekšlikumus un ievirzes meža politikā, jo īpaši attiecībā uz apvienību dibināšanu vai ar nozīmi sociālajā jomā un vides aizsardzībā. Rīcības plānā varētu ietvert norādes par pasākumiem, kas jau ir spēkā dažādās valstīs, un atbalstīt iniciatīvas to saistīšanai.

2. Reģionu komitejas ierosinājumi

2.1. **Komiteja ierosina** apzināt visas iespējas, lai izveidotu ES meža stratēģijas tiesisko pamatu, jo šai nozarei šobrīd jau ir pasaules mēroga nozīme;

2.2. **aicina** visas ES iestādes pielikt pūles, lai ātri īstētu Komisijas priekšlikumu, ja tajā netiek izdarīti grozījumi, kā arī nodrošināt to, ka jaunajā ES rīcības plānā ir paredzēti ne tikai dalībvalstu uzdevumi, bet arī precīzi sadalīta kompetence un paredzēti līdzekļi tā īstenošanai;

2.3. **uzskata**, ka ES rīcības plāns jāpieņem ar pārliecību, ka dalībvalstu mežu nozares attīstības plāni noteikti tiks iesniegti laikā un ka tajos tiks ievērotas ES rīcības plāna norādes;

2.4. **ierosina** ES rīcības plānā iekļaut priekšlikumus par veicināšanas pasākumiem attiecībā uz dažādām mežu nozares sastāvdaļām, paredzot stimulus mežsaimniecības nozares funkcionēšanai, tādu mežu saglabāšanai, kam irniecīga ekonomiskā vērtība vai tās vispār nav, meža īpašnieku, nomnieku un meža nozares speciālistu apvienību veidošanai, kā arī ēku celtniecībai un saglabāšanai, dažādām iniciatīvām, pakalpojumiem sociālās aizsardzības, vides aizsardzības un mežu aizsardzības jomā, kas iekļauti reģionālo vai vietējo varu programmās;

2.5. **aicina** pēc iespējas apņēmīgāk iestāties par jaunas starptautiskas konvencijas par mežiem izstrādāšanu, lai panāktu nolīgumus, kas reāli tiktu īstenoti praksē visā pasaulē; šādai konvencijai vajadzētu būt visā pasaulē spēkā esošam dokumentam, kas nodrošinātu ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un Padomes 2005. gada 26. aprīļa secinājumu īstenošanu;

2.6. atkārtoti **ierosina** piešķirt vislielāko prioritāti mežsaimniecības nozares un koksnes pārstrādes rūpniecības sakariem, tirdzniecībai ar dažādiem Eiropas izcelsmes koksnes veidiem, kā arī visas mežsaimniecības nozares atbalstīšanai, turklāt Komisijas dienestiem būtu jāpanāk pēc iespējas ciešāka darbības koordinācija;

2.7. **pieprasa** uzlabot un attīstīt tālāk mežsaimniecībā iegūstamās atjaunojamās enerģijas izmantošanas iespējas un vairāk ņemt tās vērā Komisijas tematiskajā stratēģijā minētajā jomā, lai meža nozares dalībniekiem tas nestu konkrētus uzlabojumus;

2.8. **uzskata**, ka ES rīcības plānā ekoloģisko, tūrisma, kultūras jomas un sociālo pakalpojumu jautājums jāsaista ar mežiem tā, lai celtos minēto pakalpojumu vērtība un tiktu norādīts, kā noteikt minēto pakalpojumu ekonomisko vērtību, lai meža īpašniekus un apsaimniekotājus rosinātu brīvprātīgi piedāvāt pakalpojumus tirgū. Ja šāds tirgus nepastāv, minētajā rīcības plānā jāiekļauj metode un līdzekļi, lai labvēlīgā ietekme uz vidi tiktu pārvērsta meža īpašnieku un apsaimniekotāju peļņā;

2.9. **aicina** ES rīcības plānā paredzēt to, ka valsts iestāžu finansētos pasākumus var īstenot meža īpašnieku un ražotāju organizācijas, ja tās to vēlas un spēj;

2.10. **uzskata**, ka ES rīcības plānā **obligāti** jāiekļauj pamatelementi, kas palīdzētu dalībvalstīm un dažādām iestādēm pārstrādāt šobrīd spēkā esošās tiesību normas, jo daži minēto normu aspekti noteikti kavē Kopienas mērķu īstenošanu; jāparedz procedūru administratīvās vienkāršošanas pasākumi visos līmeņos;

2.11. **atbalsta** Komisijas priekšlikumu pārskatīt Pastāvīgās mežsaimniecības komitejas darbību, lai panāktu tās spēju līdzdarboties ES rīcības plāna izstrādē un īstenošanā un lai tai būtu ietekme attiecībās ar dalībvalstīm;

2.12. **uzskata**, ka ES rīcības plānu varēs efektīvi īstenot tikai tadā gadījumā, ja Komisija nostiprinās struktūras un personālu, kura pārziņā ir mežsaimniecības jautājumi;

2.13. **ierosina** Komisijai un dalībvalstīm nodibināt mežzinātnes un tehnikas forumu, kurā piedalītos universitāšu, pētniecības centru un profesionālo apvienību pārstāvji un kuru uzdevums būtu paplašināt kopējās zināšanas par reālo situāciju dažādos ES mežos, par to veidiem un problēmām, kā arī ierosināt iniciatīvas un programmas zinātniskās un tehniskās izpētes jomā; Komisijai būtu jākoordinē un jāfinansē foruma darbs;

2.14. **aicina** iesniegt apspriešanai Reģionu komitejā priekšlikumu par ES rīcības plānu, lai tā sagatavotu atzinumu, jo meža politikai ir stratēģiska nozīme vietējo iedzīvotāju nākotnes nodrošināšanā un daudzās dalībvalstīs mežu nozare ir reģionālās un vietējās varas pārziņā.

Brisele, 2005. gada 17. novembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Peter STRAUB